

Hvilken race skal du vælge til kødkvægskrydsning?

Af Lise Toft Jensen, Mette Sandholm, Kevin Byskov og Anders Fogh, VFL Kvæg, Avlssystemer

Der er forskellige kødkvægsracer, som kan bruges til inseminering i malkekvægsbesætninger. Kødkvæg giver generelt bedre slagteegenskaber, men hvilke andre fordele og ulemper har de enkelte racer?

Videncentret for Landbrug, Kvæg, har spurgt 200 landmænd om deres erfaringer med kødkvægskrydsningerne, og hvad der er fordele og ulemper ved de forskellige racer.

Hvorfor krydse med kødkvæg?

Hovedårsagen til at mælkeproducenterne i undersøgelsen begyndte at krydse deres malkekøer med kødkvæg var at optimere produktionsøkonomien i besætningen. De forventer at opnå denne gevinst gennem højere ydelse, bedre reproduktion og større avlsfremgang.

Hvad har betydning for racevalg?

Mælkeproducenterne i spørgeundersøgelsen bruger primært Dansk Blåkvæg og Limousine til krydsning med malkekvæg. Udover disse bliver Simmental, Charolais, Blonde d'Aquitaine og Angus brugt i nogen grad.

Alle kødkvægsracerne giver et løft i forhold til kødproduktionsegenskaberne, men der er selvfølgelig forskel mellem racerne. Når mælkeproducenterne vælger mellem racerne, er det også den økonomiske gevinst, der er udslagsgivende. Især er det gode kødproduktionsegenskaber og lette kælvninger, der afgør valget.

Men også andre faktorer påvirker racevalget. I denne artikel vil vi kun fokusere på håndterings- og reproduktionsegenskaber.

Drickelyst og temperament

Som det ses i tabel 1 er der forskel-

le mellem kødkvægsracerne. Plus og minus i tabel 1 viser, hvor positivt eller negativt mælkeproducenten opfatter racen i forhold til malkecalve, jo flere plusser/minusser den har, jo bedre/ringere opfattes racen.

Det er bøvlet og tidskrævende med kalve, som ikke vil drikke eller er temperamentsfulde. I forhold til både drickelyst og temperament har kvægbrugerne generelt vurderet Limousine til at have det laveste niveau blandt kødkvægsracerne – se tabel 1. De vurderer også Blonde D'Aquitaine-kalvene som temperamentsfulde og med manglende drickelyst. Angus klarer sig godt for drickelyst, mens de vurderes negativt for temperament. Simmental og Charolais bliver opfattet positive for både drickelyst og temperament, mens racen med det højeste niveau for både drickelyst og temperament er Dansk Blåkvæg.

Tabel 1. Procentvis fordeling af kvægbrugernes besvarelser omkring krydsningskalvenes drickelyst og temperament i forhold til renrace malkekvægskalve

Kødkvægsracer	Besætninger	Temperament			Drickelyst hos kalve		
		Ringere	Samme	Bedre	Ringere	Samme	Bedre
I forhold til malkecalve							
Dansk Blåkvæg	150	5	40	55	10	50	40
Limousine	102	50	40	10	50	35	15
Simmental	28	5	55	40	15	50	35
Charolais	27	10	50	40	25	40	35
Blonde d'Aquitaine	18	30	50	20	30	45	25
Angus	21	20	65	15	10	65	25

Table 2. Niveau af drægtighedsprocent og drægtighedslængde for kalve efter en malkeko og en kødkvægstyr

Kødkvæg racer	Drægtighedsprocent ¹		Drægtighedslængde ²	
	DH	Jersey	DH	Jersey
Malke race	36	46	280	283
Dansk Blåkvæg	37 ^{NS}	49*	281	281
Limousine	34 ^{NS}	46 ^{NS}	287	288
Simmental	42***		285	285
Charolais			285	285
Blonde D'Aquitaine			287	-
Angus			280	282

¹Kun racer med minimum 400 1. insemineringer på køer.

NS-markering betyder, at drægtighedslængden ikke er statistisk forskellig fra drægtighedslængden hos den renrace malke race

*-markering betyder, at drægtighedslængden er statistisk forskellig fra drægtighedslængden hos den renrace malke race

²Drægtighedslængde ved 2. og senere kælvninger

Drægtighedsprocenten og drægtighedslængde

Ud fra registreringer fra Kvægdata-basen er der i tabel 2 set på drægtighedsprocent og drægtighedslængde, når malkekoen insemineres med forskellige kødkvæg racer. Tabel 2 viser, at drægtighedslængden er mellem 0-7 dage længere, når der insemineres med kødkvæg i forhold til ren Holstein. For Jersey varierer drægtighedslængden fra 2 dage kortere til 8 dage længere, når der insemineres med kødkvæg. Kalve efter Blonde D'Aquitaine og Limousine har den længste drægtighedslængde. Den korteste drægtighedslængde findes hos kalve efter Blåkvæg eller Angus.

En længere drægtighedslængde er en ekstra omkostning for kvægbrugeren, da koen har flere tom dage. Rent styringsmæssigt er der taget hånd om den længere drægtighedslængde, når der insemineres med kødkvæg i styringslisten med

forventede kælvninger i den nye Dyreregistrering. Det betyder, at koen ikke får en længere goldperiode end det ønskede, og samtidig kan kælvningsobservation times bedre.

Tendensen er, at drægtighedsprocenten er lidt højere, når der insemineres med kødkvæg i forhold til inseminering med malke race. For de fleste kombinationer er forskellen dog så lille og antallet af observationer så lave, at det ikke er muligt at påvise en statistisk sikker forskel. Endvidere bør man også erindre, at enkelte tyre er anvendt i meget stort omfang. Analysen kan altså i nogen grad også afspejle en effekt af en enkelt tyr og derfor ikke nødvendigvis være et helt retvisende billede af en raceeffekt.

AGRO NORD 2015

Onsdag den 4. marts